

Bijlage: Operationeel plan geletterdheid verhogen

doelstelling	acties
<p>1. Gefaseerde en systematische screening van geletterdheid</p> <p><i>Er zijn meer inspanningen nodig op het gebied van screening.</i></p> <p><i>Voor de groep werkloze laaggeletterden moet voorzien worden in systematische screening, verwijzing naar intensieve opleiding en trajectbegeleiding.</i></p> <p><i>Screening kan niet gebeuren vanuit een deficitbenadering, maar vanuit een perspectief waarbij de aanwezige geletterdheidsvaardigheden gevaloriseerd worden in functie van een verder bemiddelingstraject.</i></p>	<p>Operationele definitie geletterdheid</p> <p>Een operationele definitie van geletterdheid (taal, wiskunde en ICT) wordt uitgewerkt. In deze definitie zullen de inzichten uit relevant internationaal onderzoek (ALS, Life Skills, referentiekader Nederlandse Taalunie, referentiekader Raad van Europa) verwerkt worden. Deze operationele definitie moet toelaten het gebruik van screeningsinstrumenten te richten naar de prioritaire groepen.</p> <p>Quickscan geletterdheid</p> <p>Het VOCB en de VDAB finaliseren in onderling overleg een quickscaninstrument voor detectie van geletterdheidsrisico bij werkzoekenden en een instrument voor plaatsing in leertrajecten in de centra voor basiseducatie.</p> <p>Het instrument zal gebruikt worden bij de detectie van geletterdheidsrisico bij werkzoekenden en in ondernemersopleidingen.</p> <p>Een analogo instrument zal uitgewerkt worden voor gebruik in het sociaal beleid.</p> <p>Het instrument met handleiding zal gefaseerd ingevoerd worden na proef.</p> <p>Breed screeningsinstrument</p> <p>Het departement onderwijs zal het initiatief nemen voor de ontwikkeling van een instrument voor diepgaande screening van geletterdheid, te gebruiken voor plaatsing in onderwijs en vorming en in het lokaal of regionaal sociaal beleid.</p> <p>Het gebruik van het instrument zal na de evaluatie van proefprojecten geïntegreerd worden in bestaande procedures voor oriëntering en plaatsing bij alle actoren van onderwijs, vorming en opleiding.</p> <p>Het gebruik van het screeningsinstrument voor zelfstandig gebruik zal onderzocht worden.</p>

<p>2.</p>	<p>doelstelling</p> <p>Partnerschap met bedrijven, sectorale opleidingsinstanties en vakbonden</p> <p><i>De overheid zal samen met de sociale partners onderzoeken hoe ze de aanpak in bedrijven en sectoren naar laaggeletterdheid kan ondersteunen.</i></p> <p><i>De mogelijkheden van de bestaande instrumenten, waaronder de sectorconvenants, het hefboomkrediet en de sectorale werking kunnen daarbij mogelijk worden aangewend.</i></p> <p><i>In een meer algemene zin kan men er naar streven educatieve stimulansen en uitdagingen te voorzien voor laaggeletterde werknemers.</i></p>	<p>Acties</p> <p>Sectorconvenanten en diversiteitplannen</p> <p>In het kader van het netwerk levenslang leren zullen de sectorconsulenten systematisch geïnformeerd worden over het belang van geletterdheid. De geletterdheidsproblematiek wordt opgenomen in het model van sectorconvenants met de Vlaamse Regering.</p> <p>De projectontwikkelaars in de STC's en de STC-coördinatoren worden systematisch geïnformeerd over de mogelijkheden om acties voor geletterdheid op te nemen in de diversiteitplannen.</p> <p>Actiepunten i.v.m. geletterdheid worden opgenomen in het besluit van de regering over de diversiteitplannen 2005.</p> <p>Inventariseren en dissemineren good practice</p> <p>Voorbeelden van good practice worden op permanente basis geïnventariseerd en verspreid.</p> <p>Faciliteiten en incentives</p> <p>De barrières voor deelname aan geletterdheidstraining worden onderzocht. Bestaande maatregelen worden geëvalueerd met het oog op aanpassing in het kader van het plan geletterdheid, bv. opleidingscheques.</p> <p>Het systematisch inzetten van incentives voor deelname aan geletterdheidstraining van werkzoekenden wordt gestimuleerd.</p> <p>Geletterdheid op de werkvloer</p> <p>Er wordt een systematische informatieactie opgezet om te informeren over het belang van basisvaardigheden op de werkvloer. Werkgevers en syndicale organisaties worden hierbij betrokken.</p>
------------------	--	--

3.	doelstelling	Acties
	<p>Netwerkvorming stimuleren en duale trajecten organiseren.</p> <p><i>De ontwikkeling van een krachtig educatief beleid moet gepaard gaan met het stimuleren van netwerkvorming tussen de aanbieders van taal- en wiskundeopleiding en diverse welzijnsorganisaties en het sociaal-culturele werk.</i></p> <p><i>Het opleidingsaanbod moet waar mogelijk ook verankerd worden in andere settings (gevangenis, leerwerkplaatsen, buurtontwikkelingsprojecten).</i></p> <p><i>Specifieke aandacht zal gaan naar de organisatie van opleidingen basiseducatie in overleg en samenwerking met het welzijnswerk.</i></p> <p><i>Er moet grotere aandacht gaan naar het verankeren van het taal- en wiskundeaanbod in bestaande onderwijs- of opleidingstrajecten.</i></p> <p><i>Het integreren van geletterdheid in bemiddelings- en opleidingstrajecten moet gestimuleerd worden.</i></p> <p><i>De mogelijkheden voor gerichte samenwerking tussen de centra voor basiseducatie, de beroepsopleidingen van VDAB en VIZO en de beroepsgerichte opleidingen in het OSP zullen in kaart gebracht worden en indien mogelijk verder geoperationaliseerd.</i></p> <p><i>De mogelijkheden van de klassieke tewerkstellings- en werkervaringsprogramma's om een bijdrage te leveren aan het terugdringen van laaggeletterdheid zullen worden verkend.</i></p>	<p>Onderzoek naar succesfactoren</p> <p>Het departement onderwijs zal een onderzoek voeren naar succesfactoren voor netwerkvorming tussen centra voor basiseducatie, het sociaal-culturele werk, het welzijnswerk en andere actoren voor opleiding en vorming. De inzichten uit vroegere projecten als bijvoorbeeld LINK en BEVO (aansluiting basiseducatie - beroepsopleiding en volwassenenonderwijs) zullen daarbij geïntegreerd worden.</p> <p>Uitwerken set van indicatoren/instrumenten</p> <p>Op basis van de resultaten van de studie zullen relevante indicatoren en instrumenten voor netwerkvorming vastgesteld worden. Nieuw op te zetten projecten of vormen van netwerking zullen op basis van deze indicatoren getoetst worden.</p> <p>Structurele samenwerking bevorderen</p> <p>Er wordt overleg op gang gebracht met de centra voor volwassenenonderwijs met het doel meer samenhangende trajecten uit te werken en structurele samenwerking mogelijk te maken. In de opleidingsprofielen zal worden nagegaan welke basiscompetenties op het gebied van geletterdheid vereist zijn. Er zal worden gestart met de analyse in enkele opleidingen. Hiervoor worden proefprojecten opgezet.</p> <p>Er wordt overleg op gang gebracht met het sociaal-culturele werk met het doel de structurele samenwerking met de basiseducatie in de beleidsplannen 2006 van de volkshogescholen op te nemen. Op basis hiervan kunnen concrete samenwerkingsprojecten opgezet worden.</p> <p>Er wordt overleg op gang gebracht tussen de centra voor basiseducatie en de ondernemersopleidingen en het leerlingwezen. Het overleg kan leiden tot de ontwikkeling van samenhangende opleidingstrajecten</p> <p>In opleidingstrajecten voor werkzoekenden zal geletterdheidstraining geïntegreerd worden.</p> <p>Er wordt overleg op gang gebracht met de actoren in sociale economieprojecten met het doel geletterdheidstraining te integreren in opleidingen voor kansengroepen (beschutte en sociale werkplaatsen, WEP-plus).</p>

	<p>doelstelling</p> <p>4. Detecteren specifieke behoeften en leermoeilijkheden.</p> <p><i>Voor volwassenen met leermoeilijkheden, beperkte leermogelijkheden en verstandelijk gehandicapten moet nagegaan worden welke bijdrage via onderwijs en opleiding kan geleverd worden om het geleerdheidsniveau van deze doelgroepen te verhogen en welke meer geschikte trajecten uitgewerkt kunnen worden.</i></p>	<p>Acties</p> <p>Onderzoeksproject</p> <p>De onderwijsoverheid zal via onderzoek nagaan hoe onderwijs en opleiding kunnen bijdragen om het geleerdheidsniveau van volwassenen met leermoeilijkheden, beperkte leermogelijkheden en verstandelijk gehandicapten te verhogen.</p> <p>Het onderzoek moet onder meer ingaan op de problematiek van verschillende types cursisten, het diagnostische instrumentarium en het vaststellen van de instapvoorwaarden voor leertrajecten in de basiseducatie en bij andere actoren, zoals het welzijnswerk.</p> <p>Het onderzoek moet ook concrete aanbevelingen opleveren en een stappenplan dat kan leiden tot de uitwerking van meer geschikte trajecten.</p>
--	---	--

5.	<p>doelstelling</p> <p>Ondersteunende sensibiliseringsactie.</p> <p><i>De overheid zal de contouren vastleggen van een globale communicatieplan. Het plan moet erop gericht zijn de gecoördineerde beleidsactie te ondersteunen, een breed draagvlak te scheppen bij de publieke opinie, het geletterdheidsprobleem onder de aandacht te brengen en een verhoogde instroom van cursisten in voor hen passende opleidingen te realiseren.</i></p>	<p>Acties</p> <p>Gedifferentieerde strategie Er wordt een gerichte en gedifferentieerde communicatiestrategie uitgewerkt op verschillende sporen: communicatie naar de publieke opinie (1), communicatie gericht naar specifieke doelgroepen (2) en communicatie naar intermediairen (3). Communicatieacties op de drie sporen zijn noodzakelijk om het beoogde resultaat op het vlak van verhoogde deelname aan opleidingen basiseducatie te realiseren.</p> <p>Professionele expertise inschakelen Voor het uitwerken van een communicatiestrategie naar het brede publiek en naar specifieke doelgroepen zal een beroep gedaan worden op een gespecialiseerd bureau.</p> <p>Kanalen overheidsinformatie gebruiken Voor de publieksacties zal aangesloten worden bij de communicatieacties van de Vlaamse gemeenschap met de geschreven en audiovisuele media. De modaliteiten worden verder onderzocht.</p> <p>Dag van de geletterdheid valoriseren 8 september (dag van de geletterdheid) wordt een vast gegeven in het plan geletterdheid. Initiatieven van de Vlaamse Gemeenschap zullen genomen worden in het kader van een geïntegreerd sensibiliseringsplan.</p> <p>Systematische sensibiliseringsactie naar intermediairen De actie naar intermediairen wordt uitgewerkt in samenwerking met alle betrokken departementen. Acties naar intermediairen worden bij voorkeur op een centraal niveau georganiseerd en met lokale acties versterkt. De actie naar intermediairen heeft tot doel de intermediairen en organisaties te informeren over het belang van geletterdheid en te sensibiliseren voor hun mogelijke bijdrage via screening en doorverwijzing en het stimuleren voor de organisatie van opleidingen.</p> <p>Instrumenten om geletterdheidsrisico te detecteren en een leidraad voor doorverwijzing worden ter beschikking gesteld.</p>
----	---	--

	doelstelling	Acties
6.	<p>Eenvoudig taalgebruik</p> <p><i>Het is van belang om in alle segmenten van de maatschappij te werken aan een krachtige leeromgeving die op informele wijze bevordert dat personen hun geleerdheidsvaardigheden verder kunnen ontwikkelen en onderhouden.</i></p> <p><i>Al te complexe teksten en documenten nodigen niet uit om gelezen te worden. Laaggeletterden zullen op die manier nooit toekomen aan het onderhouden en verder ontwikkelen van geleerdheidsvaardigheden.</i></p> <p><i>Communicatie moet helder en vlot leesbaar zijn. De overheid heeft hier een voorbeeldfunctie.</i></p>	<p>Toegankelijk taalgebruik stimuleren</p> <p>De overheidspartners en de actoren van onderwijs, vorming en opleiding die bij het plan geleerdheid betrokken zijn, verbinden zich tot grotere inspanningen om publieksinformatie meer toegankelijk te maken.</p>

7.	<p>doelstelling</p> <p>Activering en toeleiding systematiseren.</p> <p><i>Specifieke aandacht zal gaan naar de organisatie van concrete toeleidingsacties van laaggeletterden naar opleidingen in de basiseducatie.</i></p>	<p>Acties</p> <p>Concepten optimaliseren De concepten activering en toeleiding worden verder op punt gesteld. Binnen de meerjarenbegroting moeten financiële middelen ter beschikking worden gesteld om een gericht activeringsbeleid te kunnen uitwerken. Het doel is om projecten te financieren die beantwoorden aan vooraf gestelde voorwaarden. Hiermee kan innovatie een plaats krijgen naast de institutionele samenwerking.</p> <p>Er wordt een beschrijvingsschema uitgewerkt dat via koepeels en ondersteuningsinstellingen ter beschikking zal zijn van lokale en regionale initiatiefnemers. Op basis van het beschrijvingsschema worden voorbeelden van effectieve activeringsactiviteiten in het welzijnswerk en bij actoren van onderwijs en opleiding opgevraagd.</p> <p>De verschillende actoren zullen informeren over netwerkvorming in de eigen regio of binnen het eigen werkverband. Er wordt bijzondere aandacht besteed aan de factoren die het vooraf gewenste resultaat beïnvloeden. Informatie over relevante buitenlandse modellen wordt verwerkt in de mate dat dit inspirerend kan zijn voor innovatie.</p> <p>Indicatoren en criteria uitwerken Na analyse van relevante praktijken zullen indicatoren en criteria uitgewerkt worden om vast te stellen of en in welke mate activeringsactiviteiten effectief zijn. Informatie over effectieve procedures en methodieken zal ruim ter beschikking gesteld worden.</p> <p>Samenwerking structureren Met het oog op wederzijdse doorverwijzing wordt de samenwerking tussen centra voor basiseducatie en diverse andere actoren georganiseerd op basis van formele samenwerkingsovereenkomsten.</p> <p>Het samenwerkingsakkoord tussen VDAB en de centra voor basiseducatie wordt verder uitgediept om een betere en doorzichtige doorverwijzing te realiseren van werkzoekenden die nood hebben aan een opleiding basis Nederlands en/of rekenen.</p> <p>Relevante praktijken valoriseren Het departement onderwijs zal het initiatief nemen om alle betrokkenen te informeren over de projecten gezinsleren en het brede-school-concept.</p>
----	---	--

8.	doelstelling	acties
	<p>Modulariseren en certificeren van leertrajecten.</p> <p><i>In de verdere flexibilisering en modularisering van het onderwijsaanbod van de centra voor basiseducatie zal het accent gelegd worden op kwalificatieverhoging. Dat gebeurt onder meer door het uitwerken van duidelijke opleidingsprofielen met doelen die aansluiten bij de diversiteit aan leerperspectieven van volwassen laaggeleerden.</i></p> <p><i>De overheid zal maatregelen treffen om de certificering van opleidingen mogelijk te maken en de uitwisselbaarheid met studiebewijzen van andere actoren in de volwasseneneducatie stimuleren.</i></p> <p><i>De studiebewijzen in de basiseducatie zullen verbonden worden met de diplomastructuur van het onderwijs.</i></p>	<p>Modulaire organisatie doorvoeren</p> <p>De onderwijsoverheid zal de opleidingsprofielen voor opleidingen in de basiseducatie finaliseren.</p> <p>De onderwijsoverheid zal de volledige modularisering van opleidingen in de basiseducatie invoeren op 1 februari 2006.</p> <p>De onderwijsoverheid zal de ontwikkeling van modulaire opleidingen in de basiseducatie via een uitgewerkt systeem van monitoring aansturen en evalueren.</p> <p>De onderwijsoverheid zal informatie over organisatievormen voor flexibel en modulair aanbod en voorbeelden van good practice ter beschikking te stellen.</p> <p>De onderwijsoverheid zal met de betrokken actoren nagaan hoe de nascholingsactiviteiten op een adequate manier kunnen aansluiten bij de structurele veranderingen n.a.v. de algemene modularisering van opleidingen basiseducatie.</p> <p>Opleidingen certificeren</p> <p>De onderwijsoverheid treft maatregelen om de certificering van opleidingen basiseducatie decretaal te onderbouwen. De studiebewijzen in de basiseducatie zullen verbonden worden met de diplomastructuur van het onderwijs.</p>

	doelstelling	acties
9.	<p>Basiseducatie voor kansarme groepen.</p> <p><i>Het doel is om de participatie van Nederlandstalige laaggeletterden aan opleidingen taal en wiskunde in de basiseducatie te verhogen.</i></p> <p><i>Specifieke aandacht zal gaan naar de organisatie van concrete toelidingsacties van laaggeletterden in overleg en samenwerking met het welzijnswerk.</i></p>	<p>Keuze voor specifieke kansarme groepen De acties voor kansarme groepen zullen gericht worden naar twee prioritaire doelgroepen: laaggeletterde moeders en participanten in verenigingen waar armen het woord nemen.</p> <p>Wetenschappelijk inzicht benutten Om een goed inzicht te krijgen in leermogelijkheden en leerbehoeften van kansarme doelgroepen zal de wetenschappelijke kennis die beschikbaar is verzameld worden en ter beschikking gesteld.</p> <p>Consultatie van doelgroepen Er wordt via het Vlaams Netwerk een rechtstreekse consultatie georganiseerd in verenigingen waar armen het woord nemen. De ervaringsdeskundigen worden hierbij ingeschakeld.</p> <p>Met de medewerking van het VOCB en Viboso wordt een bevraging opgezet bij verschillende actoren die ervaring hebben met (basis)-educatie voor de beoogde doelgroepen. Centra voor algemeen welzijnswerk en andere relevante actoren worden hierbij betrokken. De bevraging gebeurt aan de hand van een gestandaardiseerd beschrijvingssysteem.</p> <p>Inventariseren en dissemineren good practice Voorbeelden van good practice worden op permanente basis geïnventariseerd en verspreid.</p> <p>Inzichten en acties integreren in armoedeplan De informatie uit de bevraging en het ad hoc consortium moet verwerkt worden in het actieplan armoede van 2006.</p> <p>De aandachtsambtenaren die in de verschillende departementen het armoedebeleid opvolgen, worden bij de verdere acties betrokken.</p>

10.	<p>doelstelling</p> <p>Nieuwe technologie integreren in leertrajecten voor laaggeletterden.</p> <p><i>Bij de uitwerking van leertrajecten voor laaggeletterde volwassenen zal meer aandacht gaan naar het verwerken van ICT-vaardigheden en de integratie van ICT in het leerproces via de uitwerking van computerondersteunde trajecten. Het departement onderwijs zal deze initiatieven stimuleren.</i></p>	<p>Acties</p> <p>Standaarden voor basisvaardigheden ICT</p> <p>De onderwijssoeverheid zal in overleg met de andere betrokken actoren normen uitwerken voor ICT-basisvaardigheden. Er moet aangesloten worden bij internationale ontwikkelingen.</p> <p>De onderwijssoeverheid zal nagaan in welke mate het gebruik van e-learning hanteerbaar is voor laaggeletterden.</p> <p>Stimuleringsbeleid</p> <p>De administratie voor permanente vorming en andere betrokken actoren zullen een stimuleringsbeleid voeren dat gericht is op verhoogd gebruik van ICT in leertrajecten voor laaggeletterden.</p> <p>In bilateraal overleg tussen centra voor basiseducatie en o.m. de regionale expertisenetwerken zullen de mogelijkheden voor integratie van ICT in leertrajecten voor laaggeletterden verkend worden. De onderwijssoeverheid zal hiervoor de nodige stimulansen geven.</p>
-----	---	---

11.	<p>Doelstelling</p> <p>Ongekwalficeerde uitstroom terugdringen.</p> <p><i>Voor jongeren die tot de risicogroep behoren, moet het verwerven van basisvaardigheden taal- en wiskunde nadrukkelijk geïntegreerd worden in de opleiding.</i></p> <p><i>Minimale geletterdheidsvaardigheden zijn een onderdeel van de startkwalificatie die het onderwijs moet bieden.</i></p> <p><i>Via wetenschappelijk onderzoek en overleg met alle onderwijsactoren moeten de mechanismen geanalyseerd worden die ertoe leiden dat ongekwalificeerde schoolverlaters een zwakke geletterdheidscore halen.</i></p>	<p>Acties</p> <p>Focus op geletterdheid in deeltijds onderwijs en leerlingwezen. De onderwijsoverheid zal nagaan of in het beroepsonderwijs (voltijds en deeltijds) het aspect geletterdheid voldoende aandacht krijgt in de curricula en de eindtermen.</p> <p>De aandacht voor geletterdheid zal geïntegreerd worden in het zorgbeleid.</p> <p>In de nieuwe centra leren en werken moet voldoende aandacht besteed worden aan geletterdheid. In het leerlingwezen zal dit op korte termijn gebeuren in het kader van het SABIEN-project (Successful Apprenticeship Building on ICT and Entrepreneurial Needs).</p> <p>Mechanismen analyseren Via verder onderzoek en overleg met alle onderwijsactoren moeten de mechanismen achterhaald en geanalyseerd worden die ertoe leiden dat ongekwalificeerde schoolverlaters een zwakke geletterdheidscore halen.</p>
-----	--	--

12.	<p>Doelstelling</p> <p>Geletterdheid integreren in lokaal sociaal beleid.</p> <p><i>De Vlaamse Vereniging voor Steden en Gemeenten zal ten aanzien van het operationeel plan geletterdheid zijn engagement opnemen.</i></p>	<p>acties</p> <p>Sectorconvenant geletterdheid. Er wordt een addendum opgenomen in het sectorconvenant afgesloten tussen de Vlaamse regering en de WSG.</p> <p>In het sectorconvenant wordt opgenomen dat een afgevaardigde van de WSG zal deelnemen aan de verdere activiteiten van de coördinatiegroep van het plan geletterdheid.</p> <p>WSG verbindt er zich toe deel te nemen aan de organisatie van toelidings- en activeringsacties in het kader van het verhogen van de geletterdheid.</p> <p>WSG verbindt er zich toe mee te werken aan sensibiliseringsacties zoals de dag van de geletterdheid.</p> <p>WSG zal zijn rol opnemen in de lokale netwerkvorming, o.m. op sociaal vlak.</p> <p>WSG zal informatieacties naar de intermediairen en de doelgroep via lokale acties versterken.</p>
-----	---	--

	Doelstelling	Acties
13.	<p>Groeipad voor geletterdheidstraining.</p> <p><i>Het wetslagen van het strategisch plan geletterdheid is mede afhankelijk van de beschikbaarheid van voldoende opleidingsplaatsen.</i></p>	<p>Groeipad uitwerken.</p> <p>De onderwijssoeverheid zal nagaan welke instrumenten beschikbaar zijn om voldoende opleidingscapaciteit te garanderen voor de plaatsing van cursisten in het kader van het plan geletterdheid, zowel voor taal, rekenen als voor ICT.</p> <p>De onderwijssoeverheid zal onderzoeken op welke wijze een groeipad kan uitgetekend worden om te voorzien in voldoende opleidingsplaatsen voor taal, wiskunde en ICT in het kader van het plan geletterdheid.</p>

14.	<p>Doelstelling</p> <p>Monitoring.</p> <p><i>Een sluitend systeem van monitoring zal opgezet worden om de voortgang en de resultaten vast te stellen. De administratie voor permanente vorming zal hiertoe het initiatief nemen.</i></p>	<p>acties</p> <p>Voortgang bijhouden en monitoring organiseren.</p> <p>Het departement onderwijs geeft de opdracht voor het uitwerken van een instrument voor monitoring. Monitoring heeft tot doel de resultaten van acties systematisch te verzamelen en te verwerken om de voortgang op het vlak van geletterdheid na te gaan</p> <p>Het departement onderwijs zal opdracht geven om een set van indicatoren te ontwikkelen. Deze indicatoren worden gekaderd in de monitoring van LLL en zullen aansluiten bij de Europese benchmarks.</p> <p>Op basis van een nulmeting wordt in de periode 2006-2010 een jaarlijkse voortgangsrapportage voorzien over de instroom in de opleidingen en de resultaten van de acties.</p> <p>Er wordt voorzien in een jaarlijkse voortgangsrapportage die tevens een actualisering van het strategisch plan kan genereren.</p>
-----	--	---